

आगीमुळे झालेल्या मृत्यू किंवा दुखापतीचे कायदेशीर परिणाम

कोणावर **फौजदारी जबाबदारी येते**, विमा company काय देण्यास नकार देतात — आणि ते रोखणारं एकमेव protection.

80%

भारतातील शहरी आगींपैकी विजेमुळे होतात.

7,435

केवळ 2022 मध्ये आगीमुळे मृत्यू (NCRB).

आग पसरवणारी cabling तुमचे pump, alarm आणि बाहेर पडण्याचे मार्ग चालवते — आणि जेव्हा सर्वात जास्त गरज असते तेव्हाच ती निकामी होते.

OSH Code 2020 · BNS 2023 · Consumer Protection Act 2019 अंतर्गत, आगीमुळे झालेला मृत्यू आता **वैयक्तिक फौजदारी गुन्हा** आहे.

आग जिथे सुरू होते — एक जिवंत विद्युत fault.

ती कोणाला धोका देते — जे patients बाहेर पडू शकत नाहीत.

1 आज तुम्ही ज्यावर विश्वास ठेवता — आणि दोन्ही का निकामी होतील

प्रत्येक इमारत जीव वाचवण्यासाठी दोन systems वर विश्वास ठेवते. दोन्हीपैकी एकही आग थांबवत नाही — कारण ती अशा ठिकाणी सुरू होते जिथे कोणीही पोहोचू शकत नाही: **panel च्या आत, cable च्या आत.**

SYSTEM I सक्रिय अग्निशमन · अग्निशमक, sprinkler, alarm, hydrant

तुम्हाला काय सांगितले जाते आग ओळखते आणि पसरण्यापूर्वीच विझवते.

प्रत्यक्षात काय घडते — आग नेहमीच एक पाऊल पुढे असते

	पहिली 60 सेकंद	1–3 मिनिटे	3 मिनिटांनंतर
आग	panel च्या आत एक arc पेटतो.	cable tray वरून ज्वाला वेगाने पसरते.	महत्त्वाचे circuits आधीच निकामी झालेले असतात.
SYSTEM	शांत — काहीही सक्रिय झालेले नाही.	अजूनही शांत — तिच्यापर्यंत उष्णता किंवा धूर पोहोचलेला नाही.	alarm वाजतो, अखेर पाणी वाहते.

पाणी वाहेपर्यंत आग आधीच cable मध्ये पोहोचलेली असते. **System आधीच हरलेली आग लढत असते.**

SYSTEM II FRLS cable · ज्वालारोधक कमी-धूर

तुम्हाला काय सांगितले जाते cable आगीला प्रतिकार करते आणि ज्वालेला इंधन पुरवत नाही.

प्रत्यक्षात काय घडते — ती फक्त काही मिनिटे मिळवून देते, मग स्वतःच इंधन बनते

FRLS surface वरील ज्वाला 20–40 मिनिटे रोखते आणि धूर कमी करते — पण cable तरीही जळण्यासारखाच राहतो. जे महत्त्वाचे आहे त्यातील काहीही ती protect करत नाही:

- **Survival rating नाही.** Survival cabling चं rating तासांमध्ये असतं; FRLS तुम्हाला फक्त मिनिटं देतं.
- **Circuit तरीही निकामी होतो.** Insulation जळतं, conductor short होतात — आगीच्या मध्येच pump, alarm आणि ventilation निकामी होतात.
- **तुम्ही दुष्पट किंमत मोजता.** उष्णतेला सामोरा गेलेला प्रत्येक cable काढून पुन्हा टाकावा लागतो — plant, ward किंवा हॉटेल आठवडाभर बंद राहतं.

2 आग प्रत्यक्षात काय थांबवते — Passive Fire Protection

इमारतीतच बांधलेलं — जे पहिल्या दिवसापासूनच असायला हवं होतं.

Panel हे **उगमस्थान** आहे. Tray हे **महामार्ग** आहेत. Opening हे **दरवाजे** आहेत. Passive protection या तिन्ही बंद करते — cable आणि जोड safe करते, प्रत्येक फट seal करते, बाहेर पडण्याचे मार्ग safe ठेवते — **कोणी येण्याआधीच आग रोखून धरते, महत्त्वाची circuits जिवंत ठेवते.**

जेव्हा अग्निशमन खूप उशिरा होतं, FRLS आधीच निकामी झालेलं असतं आणि passive protection कधी बसवलेलंच नसतं — तेव्हा आग माणसांपर्यंत पोहोचते. त्या क्षणापासून परिणाम इमारतीचे राहत नाहीत. **ते तुमचे बनतात.**

3 ते नसेल आणि कोणाचा मृत्यू झाला — तर जबाबदारी वैयक्तिक आणि फौजदारी असते

कारखाने / औद्योगिक OSH Code 2020 · मृत हे कामगार असतात	सार्वजनिक · हॉटेल्स · hospitals · मॉल्स राज्य अग्निशमन / क्षेत्रीय नियामक · मृत हे ग्राहक असतात
LEGAL — Director-occupier & manager यांना वैयक्तिकरित्या तुरुंगवास, फक्त company ला नव्हे. (BNS 106/105/287/125) INSURANCE — निष्काळजीपणा cover होतो; फसवणूक किंवा माहिती न देणे तो रद्द करते; कमी विम्यामुळे भरपाई घटते. STATE — कारखाना निरीक्षण विभाग + अग्निशमन सेवा; NOC & NBC-2025 audits; धोकादायक हानीसाठी संपूर्ण जबाबदारी.	LEGAL — मालक, proprietor & licensee यांना वैयक्तिकरित्या तुरुंगवास — NOC मंजूर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांसह; पीडित ग्राहक म्हणूनही दावा करतात. (BNS 106/105/287/125; CPA 2019) INSURANCE — सार्वजनिक-दायित्व पीडितांना protect करतं; hospitals नुकसानभरपाई जोडतात; फौजदारी जबाबदारी विमायोग्य नसते. STATE — संपूर्ण अधिभोग वर्गावर कारवाई — अटक, license रद्द, sealing; न्यायालये अनुपालनावर देखरेख ठेवतात.